

AMERIŠKA DOMOVINA

Antonia Pavlic 8-8-1
7019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 11227

AMERICAN HOME

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, MARCH 3, 1971

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

STEV. LXXII — VOL. LXXII

Zvezna vlada še ni na čistem o Vietnamu

Ko prihaja do odsežnih bojov v Laosu, še ni jasno, kdaj hočejo ZDA prepušči vse bojevanje Južnemu Vietnamu.

WASHINGTON, D.C. — O-
brambni tajnik Melvin R. Laird
je v preteklih mesecih ponovno
napovedal, da bodo ZDA do
konca letošnjega maja umakni-
le svojo pehoto iz bojevanja
v Indokini. Podobno se je izra-
zil tudi državni tajnik William
P. Rogers. Ostali člani vlade, pa
tudi sam predsednik Nixon so
bili v tem pogledu bolj zadržani.

Iz izjav raznih članov vlade,
posebno pa iz poročila predsed-
nika Nixona o Indokini in vojni
v Vietnamu je precej jasno, da
si predsednik Nixon ne mara ve-
zati rok s kako jasno izjavo, na-
povedal je le, da bo objavil v
kratkem številu čet, ki jih mi-
sli umakniti iz Vietnama v pri-
hodnjih mesecih.

Vsaka jasna in točna omejitev
ameriškega deleža v vojskova-
nju bi po sodbi ameriških voja-
ških vodnikov, pa tudi poslani-
štva ZDA v Saigonu slabo vpli-
vala na južnovietnamsko mora-
lo. Zato je boljše, da ni objavlj-
na, če je že tudi njen čas dolo-
čen. Zagovorniki drugega stali-
šča izjavljajo, da je enkrat tre-
ba pustiti Južni Vietnam stati
na lastnih nogah. Kakor hitro je
kolikor toliko očito, da je za to
sposoben, ga je treba pustiti pla-
vati.

Odločitev o tem vsekakor ne
bo objavljena, dokler ne pokaže-
jo sedanje operacije v Laosu, kaj
je možno in kaj ni možno pri-
čakovati od južnovietnamske ar-
made. Podrobna poročila o po-
stopanju nekaterih armadnih e-
not, ki veljajo za izbrane, niso
ravno opogumljajoča, splošen
vtis pa je zadovoljiv.

Tudi Chicago misli na letališče v jezeru

CHICAGO, Ill. — Mestni žu-
pan demokrat Richard Daley se
zavzema za gradnjo novega ve-
likega mednarodnega letališča
nekaj milj od obale v Michig-
anskem jezeru, slično kot je bilo to
predloženo za Cleveland v jeze-
ru Erie.

Zvezni senator C. Percy se
med tem v Washingtonu žene za
med gradnjo novega velikega letali-
šča dalje v notranjosti pri Joli-
etu. Tak načrt podpira tudi gu-
verner države Illinois R. Ogil-
vie, republikanec kot sen. Percy.

Še novi spomini iz ZSSR

LONDON, Vel. Brit. — Tu
krožijo vesti, da sta dobila bivša
člana Politbiroja Anastaz I. Mi-
kojan in V.M. Molotov od seda-
njega Politbiroja dovoljenje, da
napišeta svoje politične spomi-
ne.

Oboji bodo zanimivi, če bosta
pisca napisala vse, kar vesta, in
če bo seveda vse, kar bosta na-
pisala, tudi prišlo v javnost.

Novi grobovi

Walter Adams
Na svojem domu na 15315
Shiloh Avenue je umrl 76 let
stari Walter Adams, mož An-
tonie, roj. Grill, oče Jamesa in
Deborah Hawley, stari oče, ro-
jen v Dundassu v Kanadi, od
koder je prišel v ZDA kot mlad
fant. Bil je veteran prve sve-
tovne vojne in zaposlen pri Art
Metal Co. do pred dvema me-
seci, ko je zbolel. Pogreb ho iz
Zeletovega pogrebnege zavoda
na E. 152 St. v petek ob 10. do-
poldne na Highland Park pokop-
ališče. Na mrtvaški oder bo
položen danes zvečer ob 7.

Josephine Skabar
V Euclid General bolnišnici
je umrla zadeta od srčne kapi
81 let stara Josephine Skabar
z 22801 Ivan Avenue v Euclidu,
roj. Medved v Lokvah pri Tr-
stu, od koder je prišla v ZDA
l. 1912, žena Franka, mati Fran-
ka Jr., Josephine in Millie Gu-
gliotta, 6-krat stara mati. Po-
kojna je bila članica SNPJ št.
28, ADZ št. 2, Progres. Slovenk
Kluba Ljubljana in Kluba slov.
upokojencev v Euclidu, kjer je
bila preje podpredsednica. Po-
greb bo iz Zeletovega pogreb-
nega zavoda na E. 152 St. v
petek ob 1.30 popoldne na Lake-
view pokopališče.

Letošnji avtomobili nič trdnješi od lanskih

DETROIT, Mich. — Institut
za varnost na naših cestah je do-
gнал, da avtomobili letnika 1971
niso prav nič trdnješi od lan-
skih. Pri trčenju na brzini 5 milj
so povprečno hudo poškodovani.
Zavarovalnice se že dalj časa
prizadevajo, da bi pripravile av-
tomobilске tovarne do tega, da
bi gradile avtomobile trdnješe
in jih opremile spredaj in zadaj
s takimi odbijalci, da bi res za-
služili to ime, da bi namreč pre-
nesli brez posebne škode sunek
ob zadetju z brzino vsaj 5 milj.
Dognano je namreč, da je to-
vrstne škode največ in je naj-
šešča.

Humphrey še vedno vodi med delavstvom

WASHINGTON, D.C. — Ko
je zborovalo vodstvo AFL-CIO
v Miami Beach pretekli teden,
so se pojavili tam demokratski
vodniki, ki mislijo na predsedni-
sko kandidaturu. Od vseh je bil
najtopleje sprejet sen. H. Hum-
phrey.

ZA EKSPLOZIJU NA KAPITOLU ZAROTA!

Nekateri znaki kažejo, da so
vedeli za bombo na Kapi-
tolu poleg tistega, ki jo je
tja prinesel, še nekateri
drugi izven Washingtona.

WASHINGTON, D.C. — FBI
skrbno preiskuje vse podrobnos-
ti, da bi našla kako sled za ti-
stim ali tistimi, ki so pripravili
in izvedli bombni napad na Ka-
pitolo v ponedeljek jutraj ob
1.30. Neki globok moški glas je
pol ure pred eksplozijo bombe
v senatnem delu Kapitola, v
stranišču, ki so ga rabili samo
senatorji in zato ni imelo zunaj
nobene oznake, opozoril stražo,
da bo eksplodirala bomba in naj
posloplje izpraznijo. Dejal je, da
je to znak protesta proti Nixo-
novemu pohodu v Laos.

FBI je med ruševinami našla
ostanke "Westclox" ure, ki naj bi
bila del naprave za sprožitev
bombe. Taki mehanizmi so v
70% ceneni ur po vseh trgov-
nah naše dežele.

Ob podrobnih preiskavi so do-
gnali, da je nekdo klical iz Spo-
kane, Was., že ob 2.15 in spra-
ševal o škodi eksplozije na Kapi-
tolu, ko o tem v širši javnosti še
ni bilo nič znanega. Četrto ure
kasneje je spraševal nekdo o
škodi na Kapitolu iz Chicaga,
Ill.

Ta dva klica sta vzbudila sum,
da so morali za bombo na Kapi-
tolu vedeti poleg tistega, ki jo je
tja nesel in jo pripravil za eks-
plozijo, tudi še nekateri drugi.
Ti bi naj bili člani zarote, če je
res katera obstojala za ta napad.
Očitno je, da je moral tisti, ki
je bombo namestil, posloplje
Senata dobro poznati, zato ne-
kateri ugibljejo, če ni bil to
kdo, ki je na Kapitolu v službi.

"Zelene barete" zapustile Južni Vietnam

SAIGON, J. Viet. — Oddelek
Pete Skupine posebnih sil, prva
meriška vojaška sila, ki je bila
poslana v Južni Vietnam v boj
proti rdečim, je včeraj zapustila
Južni Vietnam na poti v ZDA.
S tem je delež Posebnih sil (Ze-
lenih baret) v vietnamski vojni
končan.

Zadnji dve taborišči posebnih
sil Dup Lap in Ben Het so pre-
vzele Vietnamske posebne sile
1. januarja 1971.

Sovjetske ladje priplule v kitajsko pristanišče

TOKIO, Jap. — Prvič po dveh
letih so priplule sovjetske trgo-
vske ladje v kitajsko pristanišče.
Priplule so v Dairen v južni
Mandžuriji sol. Tuji opazovalci
trdijo, da tega ni mogoče razla-
gati kot znamenje pomiritve
med Mosko in Peipingom, am-
pak bolj kot znamenje sovjetske
želje spraviti odnose s Kitajci
na nekaj rednejšo osnovo.

Razgovori o ureditvi mejnih
sporov med Kitajsko in Sovjet-
sko zvezo se vlečejo dalje, ne da
bi dosegli kak napredek. Vsaka
stran vztraja pri svojem. Prav-
tako imata obe sili še vedno na
mejah močne vojaške enote. Po-
ročila iz Kitajske trdijo, da po-
silja ta svoje čete, ki so bile v
zadnjih letih stalno na obali na-
proti Formoze, zdaj dalje proti
severu v zaledje meje s Sovjet-
sko zvezo.

Sovjetska zveza naj bi imela
na kitajski meji tudi večje koli-
čine bojnih plinov, ki jih name-
rava porabiti, če bi se kitajske
močnice poglnele preko meje in
skušale same "rešiti" mejne spo-
re. V Peipingu tako možnost si-
cer zanikava in govorijo, da so
vsi njihovi vojaški ukrepi na-
menjeni obrambi in ne napadu.
V Moskvi na taka zagotovila
vsekakor ne dajo dosti, zato so
v vedni pripravljenosti.

V Združenih narodih se pripravljajo velike osebne spremembe

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. —
Sedanjí generalni tajnik U Tant
gre 1. januarja 1971 v pokoj. Z
njim vred se bo poslovila od ak-
tivnega poslovanja v ZN cela
vrsta starejših uradnikov, po-
sebnost takih, ki pripadajo ameri-
ški "kvoti". Zato se v ZN že se-
daj pripravljajo, kako bodo na-
šli primerne kvalificirane na-
slednike.

Med drugim se umakne iz ZN
znani črni diplomat dr. Bunche,
po tudi dr. Hoffman. Za ta dva
bo težko najti primerne nasle-
dnike. Kandidatov za ta mesta
seveda ne manjka tudi med na-
šimi diplomati.

Na pobudo ZN bomo letos 21.
marca, na prvi pomladanski dan,
praznovali "Dan sveta". Prvič
smo ta dan praznovali lani.

Poravnajte naročnino,
če le mogoče, na prvo
obvestilo!

NA HOČIMINHVI POTI PROMET ZA POL MANJŠI

Ameriški vojaški viri trdijo, da je v zadnjih dneh promet
na Hočiminhovi poti za polovico manjši, kot je bil še
pred enim tednom. — Južni Vietnam poslal v Laos še
2.000 marinov, ko se pripravlja na sunek globlje preko
Hočiminhove poti.

SAIGON, J. Viet. — Ameri-
nihi dneh pričakujejo nove, o-
si vojaški viri trdijo, da je bil
stre boje, ker je očitno, da tudi
promet na Hočiminhovih potih
v Laosu v zadnjih dneh zmanj-
šan na polovico. Še pred enim
tednom je šlo po teh potih na
jug od 1000 do 1200 tovornih av-
tomobilov, zdaj jih je le 500 do
600.

Delno je to posledica južno-
vietnamskega sunka v Laos, če-
tudi je ta običaj kakih 16 milj
od meje, delno pa posledica ob-
sežnih ameriških letalskih napa-
dov na razne kraje vzdolž Ho-
čiminhovih poti.

Doslej naj bi po istih ameri-
ških virih uničile ameriške le-
talske sile v Laosu najmanj 38
lahkih rdečih tankov PT 76, ki
so se pripravljali na napad na
južnovietnamske sile. Zdaj so o-
pazili, da so rdeči iz Severnega
Vietnama prvič pripeljali težke
T 54 sovjetske tanke za napad
na južnovietnamske sile v La-
osu.

Severnovietnamski pritisk na
južnovietnamski klin v Laosu ne
popušta, severnovietnamske
redne oborožene sile ga napada-
jo od obeh strani, od juga in od
severa, vendar s severa hujše.
Na severu so Južni Vietnamci
opustili doslej tri izpostavljene
postojanke, na jugu pa, ko je
bilo očitno, da se rdeči priprav-
ljajo na odločilni napad na njo.
Rdeči uporabljajo pri napadih
tanke in močne enote pehote. Z
napadi nadaljujejo kljub izred-
no hudim izgubam in trdovrat-
nemu odporu braniteljev.

Obe strani se pripravljata

Včeraj in danes je bilo nekaj
tišje v Laosu ob cesti št. 9, ko-
der se pripravljajo južnoviet-
namske sile na nadaljevanje po-
hoda proti Hočiminhovi poti. V
zadnjih dneh tednih tiče te sile
večinoma na istih položajih, z
nekaterih pa so se morale pred
hudim rdečim pritiskom celo u-
makniti. Včeraj in danes sta se
pridružil silam v Laosu še dva
bataljona južnovietnamskih ma-
rinov (okoli 2.000 mož), pa tudi
en tankovski oddelek. V prihod-

Iz Clevelanda in okolice

Občni zbor —
Redni letni občni zbor korp-
oracije BARAGOV DOM bo v
soboto, 3. aprila, ob pol osmi uri
zvečer v Baragovem domu na
St. Clairu, z v pravih določe-
nim dnevnim redom.

Zvezna komisija za
trgovino v mestu —
Zvezna trgovinska komisija
bo zasliševala ljudi v raznih
delih mesta glede njihovih želj
in protob. Zasliševanja se bodo
začela prihodnji teden, pa tra-
jala do konca meseca. Pretežno
bodo zvezni zastopniki v pre-
delih, kjer žive prebivalci z niz-
kimi dohodki. V slovenskih na-
seljih njihov obisk ni predviden.

Zalostno sporočilo —

Ga. Olga Mauser je dobila
sporočilo, da ji je umrl v Ester-
hofenu na Bavarskem stric
Johann Nemanich, star 73 let,
rojen v Dobravah v Beli kra-
jini. V Chicagu, Ill., je zapustil
sestro Mary Mlakar, v Metliki
pa sestro Barico Runs, doma in
v ZDA pa tudi več drugih sorod-
nikov. Rojakom, ki so živeli po
drugi svetovni vojni v Muen-
chenu in okolici, je bil splošno
znan kot dober, zaveden Slo-
venec, ki je rad pomagal svoje-
mu bližnjemu, kjer in kadar je
le mogel. Bil je dolgoleten na-
ročnik Ameriške Domovine.

Slov. pisarna sporoča —

Družba sv. Mohorja v Celovcu
je obvestila Slov. pisarno, da je
izšel drugi del življenjepisa
pokojnega škofa dr. G. Rožma-
na, ki ga je napisal dr. J. Kola-
rič. Knjiga obsega 542 strani
besedila in 16 strani slik. V
platno vezana stane \$7, broši-
rana pa \$5.

zredni popust —

Slov. pisarna v Baragovem
domu sprejema naročila za
"Družinsko Sv. pismo" Moho-
rjeve družbe v Celovcu do Ve-
like noči po polovični ceni \$4!
Knjiga obsega 363 strani veli-
kega formata z obilico slik.

Župana ni bilo —

Člani mestnega sveta so bili
včeraj "užaljeni", ker župan C.
Stokes, kot je običaj, ni sam
predložil svetu mestnega prora-
čuna, ampak je storil to mestni
finančni direktor. Župan je spo-
ročil, da je moral na neko drugo
"sejo".

Kandidatov dovolj —

Včeraj je najavil kandidatu-
ro za župana kandidat Sociali-
stične delavske stranke, 22 let
stari črnc John C. Hawkins,
bivši študent Antioch Collegea.
Skupno je doslej najavilo svojo
kandidaturo za župana Clevel-
anda že pet oseb, pa lahko pri-
čakujemo še nekatere, kajti čas
za prijave poteče šele 29. junija.

Guv. Shapp ustavil vsa plačila države Pensilvania

HARRISBURG, Pa. — Demo-
kratski guverner je odklonil
podpis pooblastilnega zakona v
obsegu 2 milijonov dolarjev, ker
da je nezakonit, ko ne krije iz-
datkov z dohodki. Državnemu
zakladniku je naročil, naj ne iz-
da nobenega plačila.
Guverner zahteva od državne
zakonodaje, da uzakoni potreb-
ne davke za kritje državnih iz-
datkov. Ta se temu upira, češ da
guverner ni povedal, kako bo
denar porabil.

SNOW
Vremenski prerok pravi:
Oblačno, hladno z verjetnostjo
snega. Najvišja temperatura
okoli 36.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 43 Weds., March 3, 1971

Misli od demilitarizaciji morskega dna

Želja vseh tistih, ki so se pogajali za mednarodno pogodbo, s katero naj bi se vse države odpovedale pravici rabe morskega dna za vojaške namene, se je končno izpolnila. Priprave za tako pogodbo so se vlekle v nedogled, so pogosto zastajale, so morale premagati različne ovire, dokler ni bil končno dosežen sporazum vsaj v bistvenih točkah: morsko dno se ne sme rabiti za vojaške namene nobene vrste. Pogodba je načelnega značaja, saj nekatera vprašanja še niso našla svojega odgovora. Na primer, kaj je morsko dno. Pamet pravi, da se začneja tam, kjer sejenja suvereniteta posameznih držav. Kje sejenja, to je pa sporno.

Goli slučaj je nanese, da je to vprašanje postalo zelo aktualno ravno takrat, ko je bila demilitarizacija morskega dna v načelu že dogovorjena in jo je bilo treba začeti podpisovati. Ravno tiste dni je pa mednarodna diplomacija debatirala o dveh stališčih glede te meje: prvo stališče trdi, da se suvereniteta lahkojenja že 3 milje od domače obale, drugo stališče predlaga 12 milj, je pa tudi stališče, ki predlaga mejo 200 milj. Za vsa ta stališča bo treba še najti kompromis, šele takrat bo mogla dobiti pogodba o demilitarizaciji morskega dna svojo polno veljavo.

In vendar so pred par tedni začeli pogodbo slovesno podpisovati. Videli smo na primer lahko na televiziji, kako jo podpisuje predsednik Nixon, sovjetski veleposlanik Dobrinin pa ob strani čaka, kdaj bo prišel na vrsto, ne manjka tudi francoskega in angleškega. Slovesno podpisovanje se je vršilo na podoben način tudi v drugih "nuklearnih" državah, to je v takih, ki že imajo nuklearno orožje. Pa vendar se za te slovesne podpise ni svet brigal. Tisk jih je komaj omenjal, uvodniki o njih so pa bili sila kratki, kot da bi zadeva ne bila važna.

In vendar je bila važna. Pomenila je namreč nov korak k demilitarizaciji vsega sveta. Ta pa je začela že davno pred sedanjo pogodbo o morskem dnu.

Prvi važen korak je bil narejen že pred leti, ko so vesile demilitarizirale vesolje. Takrat je bila to še nova ideja in se je bilo težko svetu sprijazniti z njo. Kot je v navadi tudi na drugih poljih, je tudi tu manjkalo medsebojnega zaupanja: svobodni svet je dvomil v izjave komunističnega, komunističen je pa ugibal, kaj skrivajo kapitalisti za to idejo. Ko je bil končno prebit zid medsebojnega nezaupanja, so se pogajanja začela hitro vrteti. Danes ima svet mednarodno pogodbo, ki prepoveduje podpisnicam, med njimi tudi vsem nuklearnim silam, da bi rabile vesolje za svoje vojaške smotre. Zato smemo upati, da nas v slučaju nove svetovne vojne ne bodo sovražniki zasuli z bombami iz vesolja. Kolikor se pri naših razmerah da doseči, je urejeno tudi vprašanje nadzora izvajanja dogovora, ki ga pa danes moreta izvajati le naša dežela in Sovjetska zveza.

Sila težavna so bila tudi pogajanja o preskušanju nuklearnega orožja, atomskega in vodikovega. Tudi tu je bil dosežen sporazum vsaj tako daleč, da preskušanje ni dovoljeno kjerkoli, ampak samo pod zemljo. To je bilo takrat izključeno iz pogodbe, ker so mislili, da nadzor podtalnega preskušanja (pod zemljo) ni mogoč. Ameriška tehnika je med tem že toliko napredovala, da lahko nadzira podzemeljske sovjetske poskuse. Seveda bodo Sovjeti najbrže že tudi znali odkrivati naša preskušanja. Področje te pogodbe je sicer precej omejeno, je pa boljše kot nič. Glavna njena važnost je pa v tem, da lahko služi kot začetno poglavje za nove dogovore na tem področju. Tudi za podpis te pogodbe je bilo svoj čas več zanimanja kot za podpis pogodbe o demilitarizaciji morskega dna.

Med tem je čas dozoreval za nova pogajanja o demilitarizaciji obeh tečajev, severnega in južnega. Zdelo se je, da bodo tu težave večje, ker so nekatere države že šarile na obeh tečajih in je obstajala nevarnost, da bodo radi tega hotele dobiti neke privilegije. K sreči je bila ta nevarnost manjša, kot se je zdelo.

Tako imamo sedaj demilitariziran že precejšen del zemlje: oba tečaja z ogromnim ozemljem, morsko dno, vesolje nad nami. Vse te pogodbe dokazujejo, da se v današnjem svetu še da doseči skupna volja, ako se le posreči premagati medsebojno nezaupanje.

Sedanje stanje ima na tem polju tudi svoje pomanjkljivosti. Najprvo manjka pri vseh teh pogodbah podpisar deče Kitajske, ki ima že tudi atomsko in vodikovo orožje in baje tudi medcelinske rakete in bombnike ali jih bo pa vsaj kmalu imela. Stvarnost nam odsvetuje, da bi se dala rdeča Kitajska hitro pridobiti, da podpisne te pogodbe. Morda se bo odločila, toda lahko zahteva politične koncesije, ki ji jih je pa nemogoče dati. Vse dosedanje pogodbe imajo namreč to veliko prednost, da ne dajejo nikomur političnih ali drugačnih koncesij za podpis in da same nisojve bre-me obvez, ki jih nalagajo odpisi pogodb. Od tega načela sedanji podpisniki ne bodo mogli odstopiti, kajti drugače

poderejo ves sistem sedanjih pogodb na tem področju.

Najtežje preskušnje za razoroževanje so šele pred nami. Imamo namreč v mislih omejevanje in nadzor proizvodnje nuklearnega orožja. Tako pogodba je nujno potrebna, ako svet hoče dati že sklenjenim pogodbam o demilitarizaciji zemlje potrebno vojaško zaledje.

Kot je znano, se v tem pogledu vršijo pogajanja med Ameriko in Sovjetsko zvezo. Druge države zaenkrat še niso pritegnjene, ker na tem področju še nimajo nobenega svojega obrambnega sistema. Pogajanja med obema vele-silama se premikajo počasi in so pogosto v zastoji. Traja-lja bodo leta, predno bodo rodila prve uspehe. Vendar po-gajanja — znana pod imenom SALT — ne smejo zastati, so namreč hrbtnica za stvarno mednarodno razoroževa-nje, ki ni navezano na zemljo, ampak na uspehe človeške tehnike na vseh poljih.

Čeprav je pot pred nami na tem polju še dolga in so dosedanje mednarodne pogodbe le majhen začetek, ki vodi do miru na zemlji, se jih moramo veseliti. Če bodo prihod-nji rodovi za kaj hvaležni sedanjemu človeškemu rodu, bo-do ravno za take vrste mednarodne pogodbe, kajti v njih tiči pravi naš prispevek k pravemu miru na zemlji, v kolik-or ni odvisen od Božje volje.

BESEDA IZ NARODA

Joliet, Ill. — Danes je godovni dan sv. Matije, ko tole pišem. Mesec svečan se že poslavlja. Tu naši Ameriki se starki Zimi (vsaj to od bolj severnih kra-jih) nič še ne ljubi, da bi pobra-la svoja šila in kopita in odšla. Svečan je še mrzel in leden, naj-večkrat še sušec za njim.

V starem kraju se spominjam v mojih mladih letih so bile po-mladi kaj lepe. Neki ljudski rek je mesecu svečanu kar zapove-oval takole:

Mesec svečan — ne laži,
kar imaš snega —
nam ga pokaži!
Ne rabimo ga pozneje,
ko bomo orali in sadili,
travce kosili in sušili...

Tukaj na drugi strani široke luže se pa za take "ukaze" rekov ne zmeni ne Zima, ne svečan, ne sušec in največkrat še mali tra-ven ne. Včasih še o sv. Juriju dobimo snega, menda zato, da bi ne pozabili, kake barve je. Upaj-mo, da letos ne bo tako — lah-ko je pa še.

Morda bo ob tem kdo rekel: Ti ubogi Tonček si pa siten in te nič ne zadovolji, še najmanj pa zima. Takim odgovorjam: Kako naj me zima zadovolji, ki je pa mrzla in ledena. Saj nam ne pri-nese drugega kakor sneg, pa led na naše ceste in pota, da potem na njih spodrsavamo, padamo in si mnogi še kosti polomijo. Pa jo naj imamo radi? Kaj še — kolkaj naj jo brene, da bi od-frčala tja daleč, daleč za hribe in ride severnega tečaja. Mi bo-mo kar zadovoljni brez nje.

Pa kaj naj opravljam in to-žim o sitni teti Zimi? Ta ima svoje lastnosti in navade. Ščipa-la je po svoje že vse bolj občut-no one, ki so hodili po zemlji pred nami, ščiplje, kadar dobi priliko in nas bo ščipala še in še tudi prihodnje rodove.

Obrnimo se za nekaj časa k drugim zadevam in problemom. Dosti jih je in taki so, da človek ne ve, kako ime bi jim dal.

Poglejmo malo na nje — kak-šni so?

* V PRESTOLNICI NASE DRŽAVE je pred Božičem na-stala velika senzacija, ker so na-šli v "škatljah za čevlje" malo-manj kakor za milijon dolarjev bankovcev. Kaj takega se ne najde vsak dan, ne vsak mesec, ne vsako leto. Javnost je na to debelo pogledala. Pa kdo je na-basal in napolnil tiste "škatlje za čevlje" s tako "zeleno sola-to"? Seveda, to je moral napra-viti svoje vrste "vrtnar" na od-ličnem položaju. Raziskave, ki so sledile in še niso končane, so vse za tem dan za dnem, teden za tednom kaj novega odkrile

v tej zadevi. Vsak dan so našli kake nadaljne nabasane škatlje z "zeleno solato". In kje je vse tiste vrste "solata" zrastle in to tako, da se jo je dalo "konservi-rati" kar v škatlje za čevlje?

S takimi brez pomenbnimi vprašanji se je motila javnost in še celo tisti, ki bi moral bolj o-stro pogledati v vse to.

Mnogi so se pri tem tolažili, češ, "bela nevesta" je tistega, ki se je na to "konserviranje zele-ne solate" razumel, vzela k sebi tja, kjer take "solate" ne uživa-jo in ne ljubijo tako, kakor so jo ljubili in rad imeli, dokler so bili med nami tisti, ki so se za njo zanimali, ko so bili oni med nami. Mnogi so z vzdihni sveto-vali: Bodi mu ne pretežno, am-pak lahko plačilo za to...

Tako in takih sanjah se vrti-mo glede tega. Smo pač mehki in dobri ljudje...

Ko smo o tem pri Juretu pred dnevi govorili in tolmačili zgo-raj omenjeni pojav in zadevo, je pa tudi Nick dodal svoje mnenje o vsem. Najbolj zanimivo, kar je dodal, je tole:

"Možakarja, naj vama povem, kake posledice se že čutijo radi teh "škatelj", o katerih se toliko govori te zadnje tedne vse okrog nas.

Zadnje nedeljo sem videl ve-lik oglas, da bo neka trgovina po znižanih cenah čevlje posta-vila na trg. Šel sem drugi dan pogledat, kaj imajo. Izbral sem par čevljev, plačal in prodajni pomočnik mi jih je v papir zavil in zavitek v "škrnicelj" dal, rekoč: "Hvala mister — tu-kaj so. Upam, da vam dobo do-bro služili."

"Jaz sem ga pa opozoril," je nadaljeval Nick: "Kako pa, da jih nisi v škatljo dal, da se ne zaprašijo tako."

Tedaj me pa prodajalec pogle-da, se malo nasmehne in reče:

"Oprosti prijatelj — nobene škatlje nimam. Odkar se zadnje tedne toliko govori in piše med nami o "škatljah za čevlje", ljudje le bolj škatlje kupujejo kakor čevlje. Te kupujejo kakor tople zemlje. Zgleda, da je na-stalo zdaj veliko zaupanje v te vrste škatlje. Če bo šlo tako na-prej, bodo škatlje kmalu bolj vpošteevane kakor pa "varnostni predeli", katerim so ljudje dose-daj najbolj zaupali in jih najem-mali."

"Vidita," je Nick mene in Ju-reta pogledal, "škatlje so zdaj prišle v veljavo," je pripomnil.

Takoj za Nickom se je ogasila Bara in vzkliknila: "Zdaj sem pa vesela, da nisem zadnji teden zmetala na "alley" moje škatlje, imamo jih kakih sedem na 'podstrešju'."

Nick pa: "Bara drži jih — te imajo zdaj veljavo! Ljudje če-dalje bolj zaupajo vanje — po-sebno še tisti, ki so malo po 'škotsko' umerniji."

Jaz in Jure sva se pri tem smejala. Jure je k zaključku o tem dodal:

"Svet se po svoje vrti, kakor ga je Stvarnik usmeril in to je, kar prav. Ljudje se pa vrtijo po

svoje — to zato — ker vsaka glava več ali manj po svoje mi-sli in vodi. Nekateri na luno sili-jo, drugi ne vedo ali bi hodili v dolgih in širokih hlačah in kri-lih. Spet drugi se zanimajo za škatlje in pa "zeleno solato".

Tako je o tem ugotovil Jure. Je res nekako tako — Jure ima prav.

Tone s hriba

G. Božo Stariha se zahvaljuje

CLEVELAND, O. — G. Božo Stariha, predsednik Zedinjene Slovenije, Buenos Aires, Argen-tina, je v soboto zvečer v Bara-govem domu zelo zanimivo in strokovno poročal o svojih vti-sih s potovanja po Evropi in o razmerah v Argentini. Ob tej priliki so navzoči darovali 131 dolarjev za zavod škofa Rožma-na v Adroguetu v Argentini.

G. Božo Stariha se vsem za-hvaljuje za lepo udeležbo, pri-jazne pozdrave in velikodušni dar za škofov zavod. V nedeljo opoldne je po kosilu Slovenske šole odpotoval nazaj v Argenti-no. J.M.

KRŠČANSKI ČASNIKAR

V Cerkvi opravlja na poseben način in z veliko odgovornostjo preroško-učniško službo. Nje-govo delo je zanimivo, važno, polno nemira in razburljivosti, ker posega v borbo, v zmedo sveta z božjo besedo.

1. Časnikarjeva delo je drzno, polno rizika, vedno na meji mo-drosti in neumnosti. Je kritičen, ko se postavi nasproti vsem, ker hoče obnoviti življenje, ga gra-diti.

Spoprime se s politiko, ki vzdržuje krivične zakone, če za-tira narod, ne skrbi za sožitje. Noče zavzeti mesta politika, ho-če pa, da politik prav in dobro izpolni svoje mesto. Političen položaj je važen tudi za Cerkev, da more v miru opravljati svoje dušno pastirstvo. Spoprime se z gospodarstvom, ko ga opozori na krivice izrabljanja kateregakoli sistema in skupine, kaže smer poštenega in pametnega gos-podarstva.

Sreča se s kulturo, kateri kaže nje pot, jo opominja, če zane-marja svoje delo, jo svari, če za-menjava pojme, kot da bi bilo vse le kultura.

Seže v življenje skupnosti, ko uči načela zdravega sožitja, sva-ri pred zlorabami, kritizira iz-rastke javnega življenja, po-manjkanje odgovornosti za skupno delo.

Zanima se za cerkveno, ver-sko življenje, se sreča s hierar-hijo in verniki, ko kaže potrebe sočasnega verskega življenja, predlaga nove, ustrezne metode, uči odgovornost vseh članov bož-jega ljudstva v Cerkvi, ocenjuje življenje, pove zdravo kritiko z vsem spoštovanjem, a po resni-ci, brez laskanja ali razkranjanja.

2. Časnikar je nadležen, a po-treben, je dobrodošel, a se ga boje, kot se boji človek zdravni-ka in vzgojitelja, čeprav sta mu oba č svojem času potrebna.

Potrebne lastnosti mora imeti časnikar, da naj prav opravi, iz-polni svojo krščansko preroško službo.

Imeti mora svojo strokovno-moralo, etiko, osebno poštenost v cilju, izbiri sredstev in izvrše-vanju svojega poklica. Podobno velja za linijo lista.

Poznat mora resnico, kateri naj služi, zato jo mora iskati, študirati, nikdar ustvarjati. Res-nico mora razlagati, priporočati, utemeljevati, nikdar vsiljevati, tudi verske resnice ne, saj je po dekretu o verski svobodi zadnji koncil pustil vsakemu svobodo, da sprejme in izvrši tudi v ver-skem življenju, kar je po glasu svoje vesti spoznal za pravilo. Prav isto mero mora časnikar poznati v civilnem življenju.

Poznat mora spoštovanje do človekove osebe, njegove časti, spoštovanje avtoritete in skup-

VESTI IZ SLOVENIJE

Uran in baker v osrčju Tirolske

V okolici Kitzbuehla na Tirol-skem je dalj časa vrtajo v osrč-je zemlje. Baje so raziskovalci našli precej bogate sledi bakre-ne rude in kar je še najvažnej-še, zelo obetajoče znake navzoč-nosti urana. In ko gre za uran, se poslovni ljudje, posebno tisti, ki se ukvarjajo z iskanjem virov goriv, silno razburijo ter začne-jo vlagati vse svoje sile, da bi dokončno ocenili pomembnost najdbe in takoj nato hitro začeli s pripravljalnimi deli za njeno temeljito izkoriščanje.

V Kitzbuehlu je med drugim torej tudi uran. Raizskovalna de-la vodi južnoafriška družba "Union Corporation LTD". Nje-no delovanje pa je vzbudilo si-lovitvo ogorčenje dveh lastnikov hotelov in penzionov ter zaseb-nih turističnih sob, ki se bojijo, da bo izkoriščanje tega naravne-ga podzemnega bogastva spra-vilo v nevarnost njihovo donos-no turistično industrijo. Pravi-jo, da bi izkoriščanje bakrenih in uranovih rudnikov dokončno spremenilo sliko te alpske idile torej pregnalo za vedno vse turiste, ki si želijo dneve in tedne prijetnega oddiha v gorskem podnebju. To bi seveda pomeni-lo gospodarsko propast za tisoče ljudi, ki živijo od poletnega in še bolj od zimskega turizma.

Predstavniki južn o a f r i š k e družbe, ki ima v zakupu razisko-valna dela, pa trdijo, da bo tu-rizem še pridobil zaradi prisot-nosti nove gospodarske panoge. Med drugim navajajo možnost, da se bodo folklornih prireditev udeležili tudi rudarji. Predvsem pa poudarjajo, da ni mogoče za-ustaviti procesa gospodarskega in družbenega napredka. Neki geolog, ki se ukvarja z raziska-vanjem, je izjavil časnikarjem: "Mi bomo napravili iz prebi-valcev Kitzbuehla, pravzaprav iz prebivalcev celotne Tirolske, najpremožnejše državljane Av-strije."

Če vesti o bogastvu ležišč ba-kra in urana pri Kitzbuehlu od-govarjajo resnici, potem bijejo Kitzbuehlu zadnje ure. Po za-dnjih vesteh so z raziskovanjem prenehali.

Prometne nesreče

Po nepopolnih podatkih je bi-lo lani do 25. decembra v Slo-veniji 9.746 prometnih nesreč. Na cesti je izgubilo življenje 583 oseb, 4.156 je bilo hudo ranje-nih, 5.152 pa laže. Denarne ško-de je bilo 52.686.000 dinarjev. Med vzroki nesreč je na prvem mestu hitrost, potem nepravilno

nosti. To spoštovanje mora širiti in utrjevati.

Napake mora videti, pokazati, priznati, a ob vsem spoštovanju dobrega imena posameznika, skupin in ustanov. Napake išče in razglasi zaradi zdravljenja, brez vsake škodoželjnosti in na-mernega razširjanja mimo cilja; kot je vesel zdravnik odkritja bolezni, da jo more zdraviti, ne da bi jo bolniku privoščil in ob tem služil.

Imeti mora polno mero odgo-vornosti za vse, kar napiše, ker napisana beseda ostane in vsa-ka vpliva, ko posebej negativen vtis kljub vsem popravkom o-stane. K odgovornosti mora vzgajati in vzpodbujati.

Avtoriteto mora sprejeti sam in vzgajati druge v tem. Ze av-toriteto zdravega čuta skupne sodbe, posebej kot krščanski časnikar sprejme avtoriteto Cer-kve, v načelu in konkretno.

Tako vrši krščanski časnikar preroško službo v Cerkvi v lju-bezni in resnici za blagor skup-nosti svojih bratov.

(Msgr. Anton Orehar na pri-reditvi revije "Duhovno življe-nje" — 31. januarja 1971 v Ar-gentini.)

prehitvanje, pijanost in nepre-vidnost.

Bevkova zapuščina

Občinski svet za kulturo in prosveto želi, da vso zapuščino pokojnega pisatelja Franceta Bevka prenesejo v Novo Gorico. Posebna komisija republiškega zavoda za spomeniško varstvo je predlagala, naj bi pisateljsko za-puščino izročili v varstvo narod-ni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, Goričani pa vztrajajo v svojem in je Goriška knjižnica prejela naročilo, naj predloži komisiji za spomeniško varstvo zahtevo za Bevkovo dediščino in načrt za ustanovitev Bevkovega spominskega centra v Novi Go-rici.

Meškova soba

V župnišču v Selah pri Slo-venj Gradcu, kjer je pisatelj Ksaver Meško preživel velik del svojega življenja, pripravljajo ureditev spominske sobe pred letom umrlega pisatelja.

Zupljani sami so bili priprav-ljeni urediti sobo, pa se je vme-šala krajevna Socialistična zve-za delovnega ljudstva Slovenije, češ, da ureditev sobe ne more biti vprašanje Selanov, temveč širše slovenske kulturne akcije in bo zato tudi vodila akcijo za uresničitev načrtov.

Pomoč Mariboru

Pravna fakulteta ljubljanske univerze bo omogočila diplo-mantom Mariborske Višje prav-ne šole nadaljevanje študija na univerzi. V ta namen pa bodo diplomanti morali opraviti dife-reencialne izpite iz rimskega pra-va, pravne zgodovine in iz sta-tistike, kar je pogoj za vpis v tretji letnik fakultete.

Da bi diplomantom olajšali študij, sta 25. januarja dva pro-fesorja z univerze, dr. Viktor Korošec in dr. Ciril Kržišnik, pričela s predavanji snovi iz rimskega prava v prostorih Viš-je pravne šole v Mariboru.

Krompirjevi lističi

Tovarna hrani Kolinska iz Ljubljane bo s sodelovanjem s švicarsko družbo Knorr zgradi-la na Mirni prvo tovarno, ki bo predelovala krompir v krompir-jeve lističe in krompirjevo mo-ko. Za prvo leto računajo, da bo-do predelali že približno 6 mili-jonov kilogramov krompirja. Stroški za gradnjo tovar-ne bodo znašali okrog 28 milijo-nov dinarjev.

V Velenju nova tovarna

Gradnja druge tovarne štedil-nikov velenjske tovarne Gorenje gre proti koncu. Računajo, da bo začela obratovati druga tovarna že maja meseca. V stari tovarni izdelajo 500,00 štedilnikov na le-to, v novi pa predvidevajo 400,-000 enot. Skoro vso produkcijo plinskih in električnih štedilni-kov bodo izvozili na zahodno-evropsko tržišče.

Skupno varstvo proti toči

Občine Maribor, St. Lenart, Gornja Radgona, Ljutomer, Ptuj, Ormož in Slovenska Bistr-ica so sklenile pogodbo o vzpo-stavitvi enotnega sistema o-brambe pred točo. S tem siste-mom bo zavarovanih 255,000 hektarjev zemljišč v severo-vzhodni Sloveniji, ki velja za iz-razito s a d j a rsko področje; to področje je zadnja leta toča več-krat hudo prizadela.

Točonosne oblake bodo odkri-vali z radarjem, branili pa se bo-do pred točo s posebnimi rake-tami, ki imajo domet štiri do šest tisoč metrov. Vsako strelno mesto bo varovalo pred točo o-krog 2,500 hektarjev zemlje. Za gradnjo sistema bodo najeli o-krog 700,000 dinarjev investicijskega posojila pri Kreditni ban-ki Maribor.

FRAN ERJAVEC:

IZBRANI SPISI

Huzarji na Polici

Tudi Berti so se podirali gradovi, ki jih je zidala v oblake. Baron Banfy ni lajtenant po njenem ukusu, njemu bi se ne dala odpeljati. V prvem trenutku, ko ga je ugledala, porodila se je antipatija v njenem srci proti temu človeku. Ritmajster je bil res mnogo mlajši, nego si ga je ona mislila, ali vender ni bil takšen, kakor si ga je želela njena domišljija. Njegov glas je sicer sezal v srce, njegovo ljudno vedenje ji je prijalo — ali bil je preresen. Zanj bi moral biti bolj lahek, bolj živahen in vesel.

„Da sem vedela, kaki so naši gostje, rajši bi bila ostala pri teti v Jesenovci“, izpregovori Julija po dolgem molčanju.

„Ti se le šališ! Stokrat rajša sem doma, nego v jesenovškem kloštru. Da me kdo naslika, ne ostala bi ondu,“ zagotavlja Berta.

„Pa kaj si našla doma? Lajtenant mi je zopern, da ti ne morem povedati, in ritmajster je tudi prav navaden človek.“

„Ali je vsaj prijeten in razgovoren ter ima nekaj blagega v sebi.“

„Kako more takšen človek na vrtu delati, kakor prost vrtnik, lepo te prosim!“

„Kdo mu bo to za zlo jemal, ako se v svojih prostih urah za kratek čas peča s cveticami? To je vedno znamenje dobrega srca.“

„Ali dobro srce se lahko pokaže tudi drugače!“

„Morebiti bi ti bilo bolj po vseh, da pijančuje in kvarta podoči, kakor lajtenant?“

„O vsečnosti tu ni govorjenja!“

In potem, kako narobe ukus ima. Izobražen človek je, pa mu prijaajo te proste pastirske pesmi!“

Te besede so pičile čutno Berto.

„Kar se tiče pesmij, to govori srce in ti veš, da tudi meni ugajajo,“ odgovori jej nejevoljno Berta.

„Meni se zdi, da bo tebi kmalu vse ugajalo, kar vidiš na ritmajstru.“

Pri teh besedah Julija pogleda sestro. Berta je umolknila, ni se hotela s sestro delj prepričati, ker bi je ne žalila rada, ali ritmajstru je morala vender pritrjati. Molče sta legli k pokoj.

Ritmajstra je Bertina podoba živo genila. Kakor svetli meteor je ta dekleška prikazen padla v njegovo dušo, ki je bila mirna, kakor globoko gorsko jezero na soparen letni dan. Jeden sam pogled iz krasnih Bertinih oči je vnel spet njegovo srce, v katerem je mislil, da je že davno pogasnil ogenj mladih let.

VII

V gradu se navadno življenje z dohodom gospodičin ni nič izpremenilo. Lajtenant je menda čutil, da ni za to društvo in je še pogostejše nego prej obiskoval svoje prijatelje. Ritmajster se je pa še bolj držal doma, skoro po ves dan je bil v društvu gospe in gospodičin. Na vrtu so imeli vedno dosti opraviti. Zdaj je Berta imela kako dobro idejo, kaj bi se dalo še storiti, zdaj je kaj novega nasvetovala Julija, kateri se je ritmajster nehotel od dne do dne bolj priljubljal. Ako niso bili na vrtu, sedeli so v salonu. Tu je zdaj jeden, zdaj drugi kaj igral na klavir, ali je Berta kaj pela, ali je ritmajster kaj bral, zvečer so se vsi izprehajali po vasi. Ali povsod je bil ritmajster duša vsake zabave. Rosebno lepo je znal pripovedovati, Berta bi ga bila ves dan poslušala. Njegov simpatični glas je bil strela dušo. Ako je sedela poleg njega, naudajala se je neko sladko čutje in neka dozdaj neznana zadovoljnost

Matt Tekavec:

Misli o podobi Marije Pomagaj

(Za slovenski dan 15. avgusta)

EUCLID, O. — Župnik neke cerkve v New Yorku je pred več leti opazoval mladeniča, ki je teden za tednom redno prihajal v njegovo cerkev, videl ga je, kako je goreče molil pred kipom Matere Božje. Nekega dne ga je srečal pred cerkvijo. Bil je vesel, da je našel priliko se s tem mladeničem srečati in z njim govoriti. Gani ga je njegova globoka pobožnost do Marije.

„Ali živiš v bližini naše cerkve?“ — ga je nagovoril župnik. „Ne, ampak rad pridem enkrat na teden sem in imam poseben vzrok za to.“ — je fant odgovoril.

„Smem vprašati za ta vzrok“, je radovedno nadaljeval župnik.

„Father, rad vam povem in upam, da boste molili za me. Kmalu bom slep na obeh očeh.“

To sem povedal svojemu spovedniku. Ta mi je svetoval, da naj dolgo gledam na neko lepo podobo Matere božje, da si bom vtisnil v spomin nje podobo, ko ne bom več mogel videti s telesnimi očmi. Iskal sem Marijino podobo v vseh cerkvah, končno sem našel v tej cerkvi takšno, kakršne še nisem nikjer videl. Zato hodim semkaj, da se mi ta podoba vtisne v dušo — v spomin — da mi bo luč v temi, ko mi bo ugasnil vid. Takrat mi bo Marija duhovno lajšala in mi razsvetljevala pot do končnega cilja mojega življenja.“

Ganljiva zgodba, ki mi sedaj prihaja na misel, ko Slovenci postavljamo kapelo v baziliki Brezmadežnega Spočetja, ameriškem narodnem svetišču v Washingtonu, D.C. Na oltarju te kapele bo čudovita slika zavetnice Slovencev - Marije Pomagaj.

Tudi drugi narodi so v okvir te bazilike postavili oltarje v čast Mariji. Prav tako tudi razne organizacije in cerkveni redovi so postavili v svetišče znane s čiščenjem obdane Marijine podobe.

Kot Slovence nas bo zanimalo, kdo je sprožil in kdaj se je začela zamisel za slovensko kapelo v tem svetišču. Tukaj rojeni Slovenec, ki odlično obvlada našo govorico, je bil več let urednik naše verske revije „Ave Marija“, Rev. Martin Stepanič O.F.M., je v decemberski izdaji leta 1946 na strani 19 in 20 pod glavljem „Križem kraljevstva križa“ objavil, da znani New York Times svetuje ameriški vladi, da bi se morala uradno zavzeti za narodno katoliško svetišče. Po tem sporočilu pa urednik zaključuje:

„Ali bi ne bilo lepo, ako bi mogli ameriški Slovenci plačati za kapelico ali oltar v čast naši slovenski Mariji Pomagaj? Vsa Slovenec bi bil lahko ponosen, ako bi bila postavljena prelepa slika slovenske Marije Pomagaj v Marijinem narodnem svetišču v Washingtonu. Nemara bi se preveč pričakovalo od našega slovenskega ljudstva, da bi nabrali zadosti denarja za kapelico, oltar ali kaj podobnega v tem svetišču.“

Minilo je čez dvajset let, odkar je bila ta zamisel in želja objavljena. Imel sem srečo, da sem bil dvakrat v tem svetišču. Takrat smo se razgovarjali, da bi bilo lepo, če bi tudi Slovenci imeli v tem veličastnem Marijinem svetišču svojo kapelo. Naj bo čast in priznanje organizaciji S.Z.Z., da se je na konvenciji, ki se je vršila v Washingtonu, zavzela za to, da pride v tej baziliki do izraza tudi slovensko čiščenje in ljubezen do Marije v najljubši nam podobi brezjanske Marije Pomagaj.

Zahvala njim, ki so se žrtvovali, da se je ta zamisel uresničila. Če omenjam le najbolj vidne predstavnike, bo organizacija S.Z.Z. tista, ki je dala pobudo. Ogromno delo pa je vršil tajnik te akcije Mr. Frank Turk, mož žene Antonije, glavne predsednice S.Z.Z. Tako tudi Mr. Joseph Nemanich kot predsednik te akcije, ki je tudi glavni predsednik K.S.K.J. In zahvala tudi vsem nabiralcem in darovalcem, Marija Pomagaj naj vsem poplača njih trud.

Rev. dr. Hugo Bren OFM, ki je leta 1953 umrl v Rimu, je kot urednik revije „Ave Marija“ leta 1923 dal na ovitek podobo Marije Pomagaj. Za to priliko je za uvodnik na prvi strani januarske številke 1923 napisal lep uvodnik z naslovom: „Marija Pomagaj“. Naj tukaj ponovim odlomek iz tega uvodnika:

„Veliko umetnejših in nepriemerno dragocenejših Marijinih podob poznam, a take, ki bi jo nam kot našo mater lepše predstavljala, nobene. Tudi vem, zakaj ne. Nikoli otroku podoba matere lepše ne zasvita v duši kot se v bridkih urah življenja, ko nima človeka, ki bi mu sočutno obrisal solze. V takih trenutkih zapuščeni človek najbolj ve, kaj je ljubeča mati. Takrat, ko je podal roko svoji materi, bi slikar moral vzeti čopič v roke, da bi jo mogel nazorno predočiti. Slikar brezjanske milostne podobe Leopolda Layerja je to storil. Zato je Marija Pomagaj na Brezjah glede materinske miline morebiti edinstvena na svetu.“

Ali je prizid kapelice Marije Pomagaj k cerkvi sv. Vida na Brezjah leta 1800, ki jo je prilepil župnik Urban Ažbe v zvezi tudi s tem, da je papež Pij VII. v istem letu določil 24. maj za praznik Marije Pomagaj v tistih nemirnih vojnih časih?

V omenjenem članku pisatelj omenja nekaj zgodovinskih podatkov o slikarju Leopoldu Layerju. Slikar je bil zaradi pona-

rejanja denarja obsojen na smrt. Zaočlubil se je, če bo rešen, da bo daroval kapelico v podobo Marije Pomagaj in njeno notranjost poslikal. Na ometu so potem slike precej obledele, a vendar so bile vidne še 100 let pozneje. V latinskem jeziku je na steno napisal: „Leopold Layer, pinxit anno 1840. ex voto.“ Slikar je sliko Marije Pomagaj osebno prinesel na Brezje, kjer je bila takoj postavljena na oltar v kapelici takratne cerkvice. Sedanja mogoča cerkev je kapelico sprejela v svoje obzidje.

Po načrtih znanega mojstra arhitekta Josipa Plečnika so notranjost kapelice nekaj let po drugi svetovni vojski preuredili.

Kdaj je bila podoba brezjanske Marije Pomagaj narejena, ni točno znano. Nekateri so celo mnenja, da jo je slikal v ječi z verigami na rokah. A slika je še sedaj po tolikih letih tako sveža, kot bi pravkar bila naslikana.

V Novi Družinski Pratiki 1969, str. 56 - 57, so o sliki brezjanske Marije Pomagaj navedeni še sledeči podatki:

„Kar se tiče Layerjeve Marijine slike same, naj pripomnim sledeče: Slike Marije Pomagaj so bile ponekod že 100 do 200 let pred Layerjem, ter so si precej ena drugi podobne, n. pr. v cerkvi Marija Hilf, Dunaj VI., ki izvira iz srede 17. stoletja; dalje Maria Hilf na Koroškem (slika iz Salzburga iz leta 1725). Najbolj slična Layerjevi sliki Marije Pomagaj je v Belgradu v cerkvi sv. Petra in so jo jezuiti naročili iz Benetk leta 1735. ter je kopija slike v Passau-u ob Donavi. Ali je Layer kakšno sliko Marije Pomagaj že prej osebno videl, nam ni znano. Gotovo pa je, da si je umetnik izbral za podobo na Brezjah res najlepši in najmilejši slog.“

Ni nobenega dvoma, da med vsemi podobami Marije pri slovenskem narodu ni nobena tako priljubljena in čiščena, kot je brezjanska Marija Pomagaj. V narodno dušo se je vtisnila tako globoko, da mu je zvezda vodnica, luč, ki sije v temo življenja v domovini in v tujini.

Zvezni zakladni tajnik Connally o gospodarstvu

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Nixon je imenoval vodilnega demokrata Connallyja za zakladnega tajnika, kar je sprožilo val ugibanj, kaj Nixon namerava s tem doseči. Tega ne vemo, pač pa je Connally pred skupnim kongresnim odborom za debato o predsednikovi spomenici o stanju unije razvil svoje poglede na naše gospodarsko stanje. Pogledi so zato važni, ker se v nekaterih točkah oddaljujejo od Nixonovega optimizma. To je prvi slučaj, da ima član kabineta druge misli o gospodarstvu kot Bela hiša.

Connally je seveda načelno za ideje, izražene v Nixonovi poslanici, gospodarskega stanja v

začetku leta pa ne presoja optimistično in tudi ne pričakuje razvoja, ki bi že sedaj utemeljeval optimizem. Connally je obenem pohvalil stališča voditelja federalnih rezervnih bank Burnsa, ki se tudi ne strinja povsem z gospodarsko politiko sedanjega režima. V vrhovih sedanjih administracij ni torej skupnih pogledov na našo gospodarsko bodočnost. Zato je Connally lahko izjavil, da režim sedaj samo presoja razne alternative, čaka pa na razvoj gospodarstva.

Z drugimi besedami bi se reklo: režim je načelno optimističen, v praksi pa še čaka na dogodke v gospodarstvu, ki bi optimizem upravičevali. V tej luči je treba tudi presojati posamezne izjave federalne administracije o tekočih perečih gospodarskih vprašanjih.

V Italiji imajo malo vladno krizo

RIM, It. — Komaj se je predsednik vlade Colombo vrnil iz Amerike, že so mora ukvarjati z vladno krizo. Republikanci so zapustili vlado radi nekih zakonov o davkih in univerzah. Se v načelu ne strinjajo s temi zakoni. Republikanci so premajhna parlamentarna skupina v koaliciji, da bi mogli to razbiti. V vladi so demokristjani in obe vrsti socialistov. Tudi okrnjena koalicijska ima še večino v parlamentu in senatu, odhod republikancev vpliva torej na javnost bolj psihološko kot politično.

Med tem se širi anarhija po notranjosti dežele kot po prvi svetovni vojni. Nemirov in gverilskega vojskovanja med levicariji, ki jih vodijo komunisti, in njihovi nasprotniki na desni, ne zmanjka. So postali vsakdanji pojavi v italijanskem življenju. Skupine, ki se spopadajo na trgih in ulicah, sicer niso številčno velike, toda za razburjanje javnosti pa trenja med njimi kar zadostujejo. Nevarna bodo postala ta trenja, kadar ljudem poide potrpežljivost.

Nadškof Casaroli zadovoljen z obiskom v Moskvi

VATIKAN. — V Vatikanu govorijo, očitno na podlagi poročila nadškofa Casarolija, da poteka nadškofovo delo po programu. Nadškof je imel razgovore z vodilnimi osebnostmi ZSSR in se pri tem dotaknil tudi stanja katoliške cerkve v Sovjetski zvezi. To seveda ne pomeni, da je bilo načeto vprašanje medsebojnega diplomatskega zastopstva, vendar je pa pot za dialog odprta.

Nadškof je tudi imel priliko poudariti, da Vatikan ne vpliva na katolike v komunističnih državah in svoje stike z njimi omejuje le na versko področje. Zato ni na primer v tem pogledu nobenih pritožb ne od poljske in ne od madžarske vlade.

V Sovjetski zvezi je okoli 3.5 milijona katolikov v baltskih državah, v Beli Rusiji in Ukrajini.

Zadnje nedeljo je nadškof Casaroli maševal v francoski cerkvi sv. Ludvika na Ljubljanki v Moskvi. Po maši se je kratko razgovarjal tudi z navzočimi časnikarji.

Sovjetija dolži Ameriko

ZENEVA, Šv. — Sovjetski zastopnik pri razorožitveni konferenci ZN Aleksej A. Roščin je večeraj obdolžil ZDA, da zavračajo sovjetski predlog za prepoved biološkega in kemičnega orožja brez mednarodnega nadzora zato, ker hočejo kemično orožje, kot dokazuje vojskovanje v Vietnamu, ohraniti.

ZDA vztrajajo na stališču, da je za dogovor o prepovedi kemičnega orožja treba uzakoniti tudi mednarodni nadzor za njegovo izjavljanje. Sovjetska zveza vse mednarodne nadzore odklanja.

Zahodni opazovalci razorožitvene konference trdijo, da Sov-

jetska zveza odklanja mednarodni nadzor, da bi tako zvalila na Ameriko odgovornost za neuspeh predloga, ko je očitno, da je njen cilj prepoved rabe kemičnega orožja preprečiti. Opozarjajo na dejstvo, da ima ZSSR velike zaloge kemičnih bojnih sredstev na meji proti rdeči Kitajski v Aziji. Ta sredstva hoče imeti na razpolago za slučaj, če bi se Kitajska odločila za kak oborožen nastop proti ZSSR. Če ne z atomskim orožjem, hoče Sovjetska zveza kitajske oborožne sile zavreti s kemičnimi sredstvi.

Kako drage so bile knjige pred iznajdbo tiska?

Ko še ni bila znana tiskarska umetnost, so morali ljudje knjige prepisovati, kar je bilo jako zamudno. Zato so bile v tistih časih knjige silno drage. Eden najiminenitnejših zbiralcev starih knjig Poggio je moral dati za prepis zgodovine, ki jo je spisal Rimljan Livij, celih 120 zlatnikov. Za ta denar bi bil lahko kupil takrat lepo kmetijo.

V XIII. stoletju je dala rodbina Anjou za zbirko pridig 200 ovac, 100 jabečevih kož, voz pšenice in rži, mero medu in štiri funte zlata. — Ludovik XI., francoski kralj, je zastavil svojo srebrno namizno opravdo, da je dobil neko knjigo o zdravilstvu.

Ker so bile knjige tako redke in dragocene, so bile po nekatere knjizničar pritrjene z verigami na polico, ker so se bali tatov. Kaj rado se je zgodilo, da je tu in tam izmaknil kak obiskovalec dragoceno knjigo. Leta 1753 je povabil benediktinec August Calmet francoskega učenjaka in pisatelja Voltaira (izg. Voltera, naj si ogleda njegovo knjižnico. Voltaire je res prišel in se je dolgo mudil sam v knjižnici. Pod oknom ga je čakal sluga in temu je pometal (Voltera) naj si ogleda njegovo knjig in z njimi izginil. — V Bologni ni smel nihče nesti knjig iz mesta, če ni imel za to dovoljenja od oblasti.

Moški dobijo delo

Tiskarja iščemo
Iščemo izkušenega tiskarja (pressmana). Nastop službe takoj. Unijski pogoji. Znanje angleščine ni nujno. Oglasite se osebno v uradu, ali kličite 431-0628.

AMERIKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103 (x)

MALI OGLASI

Išče sobe
Starejša Slovenka bi rada dobila v najem 2 ali tri sobi v bližini cerkve sv. Kristine ali na Neff Rd. Kličite 692-1983. (45)

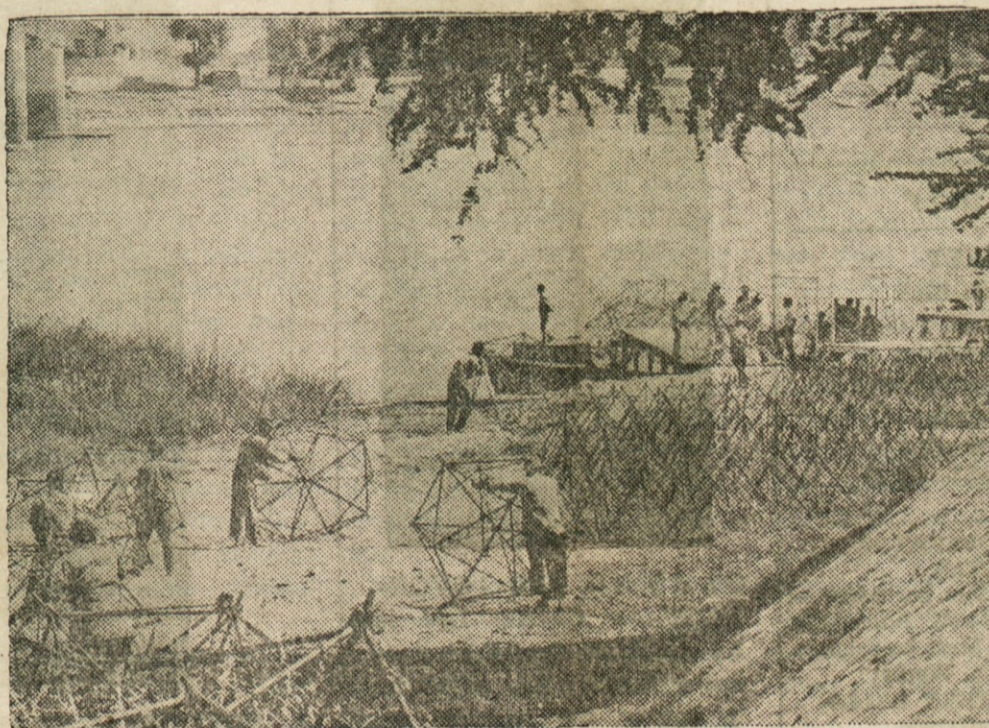
V najem
Oddamo 3 opremljene sobe na Saranac Rd.
Kličite GL 1-8133 (44)

Naprodaj
V Chardon Hill okolici v Euclidu lesen in zidan bungalow, 3 spalnice, zgotovljena razvedrila soba.
Lastnik 531-1593 (45)

V najem
Oddamo 5 sob zgoraj starejšim ljudem. Oglasite se na 17817 Delavan Rd. ali kličite KE 1-1538. —(46)

Išče službo
Električar, z znanjem popravila motorjev in instalacijo išče službo. Kdor potrebuje delavca naj kliče 883-2742. —(44)

Stanovanje išče
Zakonca srednjih let iščeta 3 do 4-sobno stanovanje s kopalnico in garažo v Euclidu blizu cerkve sv. Kristine. Kličite 486-4265. (47)

ZIČNE OVIRE IN BARIKADE — Slika kaže vojake, ko postavljajo žične ovire in barike pri mostu čez reko Mekong v bližini glavnega mesta Kambodže Phnom Penha. Mostu je v nevarnosti pred komunističnimi napadi, kajti manjši rdeči oddelki se večkrat približajo mestnemu področju.

ALEXANDRE DUMAS:

Grof Monte Cristo

Vstal je še pred osmo uro. Albert, ki ni imel istih vzrokov, da bi vstal zgodaj, je še sladko spal.

Franc da poklicati krčmarja, ki pride s svojo navadno točnostjo.

"Mojster Pastrini," mu reče, ali ne usmrtijo danes nekih hudodelcev?"

"Da, Ekscelenca; toda če vprašate zato, da bi dobili okno, s katerega bi gledali ta prizor, ste se zmislili tega prepozno."

"Ne," odvrne Franc; "sicer pa, če bi rad gledal ta prizor, bi našel prostor na Monte-Pincio."

"O, Ekscelenca, mislim, da se pač ne bode mešali v gnječo ljudstva, ki ima tam svoj naravni amfiteater."

"Skoro gotovo ne pojdem tja," pravi Franc; "toda vedeti želimo nekatere stvari, tičoe se tega."

"Kaj?"

"Rad bi vedel, koliko je zločincev, kako se imenujejo in kako jih usmrtijo."

"To je zelo lahko, Ekscelenca, kajti pravkar smo dobili tavolette."

"Kaj so tavolette?"

"Tavolette so lesene table, katere obesijo na večer, predno

usmrtijo hudodelce, na vse ceste ogle in na katerih je čitati obsojenčevo ime, zločin in način njegove smrti. Ta naznanila imajo opomniti vernike, naj prosijo Boga, da podeli zločincem resnično kesanje."

"In vam prinese tavolette, da združite svoje molitve z molitvami vernikov?" vpraša Franc z dvomečim obličjem.

"Ne, Ekscelenca, jaz sem napravil z možem, ki jih obeša, pogodbo, in donša mi jih kakor vse druge oklice in gledališke liste, da obvestim svoje goste, če bi morebiti radi gledali izvršitev obsodbe."

"O, to je zelo velika pazljivost!" vsklikne Franc.

"O," pravi mojster Pastrini smehljaje, "to pač lahko rečem, da storim vse, kar je v mojih močeh, da zadovoljim visoke popotnike, ki mi izkažejo čast ter mi zaupajo."

"To je res, moj ljubi gospod krčmar, in to povem vsakemu, ki bode hotel slišati, to mi lahko

CHICAGO, ILL.

MALE HELP

NEEDED
100 TRACTOR TRAILER TRUCK DRIVERS
Experienced over the road men. Car hauling experience preferred but will consider all qualified drivers. Immediate employment for those accepted.

Write or Call
CLARK TRANSPORTATION CO. INC.
2200 Edgewater Ave.
Dundalk, Md. 21222
301-633-9100
An Equal Opportunity Employer (43)

ENGINEERING

EXPERIENCED
• Quality Surveillance Engineers
• Mechanical Engineers
• Piping designers

For designing, layout and material procurement and control. Long term project with responsible Engineering Construction Organization.

Send confidential full resume, including phone number to:
PAUL J. ROBINSON
J. A. JONES

CONSTRUCTION CO.

Box 426
Bridgman, Mich. 49106 (43)

FEMALE HELP

KEY PUNCH OPERATOR
for Alpha and Numerical work
Small computer department.
Good working conditions.
Many Company benefits.

GLOBE WHOLESALE
2101 S. Carpenter 733-2317
Chicago, Illinois
See Mr. Dricoll (44)

GENERAL OFFICE
in Hotel Manager's office. Short-hand & typing necessary. Steady work, good starting salary. Call between 9-5.
YA 7-5580 (44)

LUNCHEON HOSTESS
10:30 to 3:30
5 days week
Must be experienced
YA 7-5580, EXT. 283 (44)

MALE HELP

COMPUTER OPERATOR

THIRD SHIFT — 11:30 pm - 7 am
Previous experience need on IBM 368-30 Tape and Disc.
Excellent Company benefits include:

- FREE MEDICAL
 - COMPANY DISCOUNT AND PROFIT SHARING
- Good starting salary with shift differential.
Call MR. D. JOHNSON, Operation Mgr.

T S C INDUSTRIES INC.

4747 N. Ravenswood, Chicago
Phone: 334-7900 — Extension 455

verjamete. A zdaj bi rad čital dotično tavoletto."

"To je zelo lahko," pravi krčmar, "kajti jedno sem dal obesiti na hodnik."

S temi besedami stopi iz sobe, sname tavoletto in jo prinese Francu.

Tukaj dobeseden prevod tega razglasa:

"Razglasa se, da se imata v torek 22. februarja, prvi dan karnevala, na trgu del Popolo po razsodbi Rote usmrtiti Andrea Rondolo, ker je umoril velečastitega in velespoštovane- ga dona Cesarja Torlinija, kanonika cerkve Saint-Jean-de-Latran, in Peppino, imenovan Rocca Priori, ker se mu je dokazalo, da živi v zvezi o ostudnimi banditi Luigija Vampe in z ljudmi njegove čete. Prvi bode 'mazzolato' in drugi 'recapitato'."

"Usmiljene katoliške duše se prosijo, da molijo k Bogu za resnično kesanje teh dveh ubogih obsojenčev!"
To je bilo popolnoma isto, kar je čul Franc prejšnji večer v razvalinah Kolozaja; imeni obsojenčev, vzrok in način smrti, vse se je strinjalo. Zdelo se je torej, da Transtiberčan ni bil nihče drugi kakor Luigi Vampa in mož v plašču pomorščak Simbad, ki je izvrševal v Rimu kakor v Porto-Vecchio in v Tunisu svoja človekoljubna dejanja.

Med tem je postala ura devet, in Franc hoče Alberta zbuditi, toda ta mu pride v njegovo veliko začudenje naproti čisto oblečen. Karneval mu je rojil po glavi ter ga zbudil prej kakor je pričakoval njegov prijatelj.

"Torej," pravi Franc krčmarju, "zdaj sva pripravljena oba.

CHICAGO, ILL.

HELP WANTED

REGISTERED NURSES
California Licensed or Eligible
Immediate openings on night shift: FULL TIME - Medical and intensive care unit; night shift differential 5% annual salary range - \$8,520 to \$10,344 - Health Insurance and retirement plans offered. Central Valley of California location with mild climate. Contact:
Director of Nurses
Phone: (209) 688-0821
TULARE DISTRICT HOSPITAL
869 No. Cherry Ave.
Tulare, California 93274 (44)

FEMALE HELP

HOUSEWIVES

Go to work after children are in school, return home before they do. Holidays & weekends off.

APPLY NOW

Can Start After The Holidays

NEW McDONALDS RESTAURANT
2111 Midwest Rd., Oakbrook, Ill.
Phone — 627-9675 (45)

COOK

Full Time. New Oak Lawn.

FOX PUB OPENING

499-2233

MALE HELP

CABINET

ASSEMBLERS

You must have 2 to 3 years experience

Contact **JOE CHURNEY**

MI 2-0200

1120 N. WELLS

CHICAGO, ILL. 60610 (45)

MACHINE OPERATOR TRAINEES

Will train men for positions as operators in fabric roll. Processing. No exp. necessary. Must be reliable. High pay. Exc. ben. Apply:

JOANNA WESTERN MILLS
2141 S. Jefferson
CA 6-3232

An Equal Opportunity Employer (45)

"Ali menite, moj ljubi mojster Pastrini, da greva zdaj že lahko h grofu Monte-Cristo?"

"O, gotovo," odvrne ta; "grof Monte-Cristo je navadno zelo zgoden, in prepričan sem, da je vstal že pred dvema urama."

"In menite, da se mu ne bode zdelo neprimerno, če ga posestiva že zdaj?"

"Gotovo ne."

"Torej, Albert, če si pripravljen..."

"Popolnoma pripravljen," pravi Albert.

"Torej se pojdiva zahvalit svojemu sosedu za njegovo prijaznost."

"Pojdiva."

Franc in Albert sta imela prehoditi samo koridor. Krčmar gre pred njima ter pozvoni. Sluga odpre vrata.

"I Signori Francesi," pravi krčmar.

Sluga se pokloni in jima napravi znamenje, naj vstopita.

Pustivši za seboj dve krasni sobi, kakoršnih Franc in Albert v tem hotelu nista pričakovala, pridejo končno v zelo eleganten salon.

"Naj Ekscelenci izvolita sesti," pravi sluga, "takoj vaju naznamim gospodu grofu."

V trenutku, ko se odpro vrata, se začuje glas guzle, ki pa takoj zopet zamre. Vrata, ki so se odprla za hip, so spustila v salon takorekoč le dihljaj teh glasov.

Franc in Albert pogledata zdaj drug drugega, zdaj preproge, opravo, slike in orožje, kar je krasilo sobo.

"Torej," vpraša Franc svojega prijatelja, "kaj praviš k temu?"

"Pri moji duši, prijatelj, jaz pravim, da mora biti najin sosed bankir, ki je napravil velik dobiček v španskih fondih, ali pa kak princ, ki potuje incognito."

"Pst!" pravi Franc. "Kmalu izveva, kajti tukaj je."

Res čujeta mladeniča, kako se odpro vrata, zavese se razdele in pred njima obstoji lastnik tako velikega bogastva. Albert mu stopi naproti, Franc pa ostane kakor pribit na svojem mestu.

Mož, ki je vstopil, ni bil nihče drugi kakor mož iz lože, nepoznanec iz razvalin, skrivnostni gostitelj z otoka Monte-Cristo.

XIV.

La mazzolata.

"Gospoda," pravi vstopivši grof Monte-Cristo, "oprostita, da sem se dal prehiteti, kajti če bi bil prišel jaz prej k vama, bi se bil moral bati, da vaju bom nadlegoval. Sicer pa sta mi dala povedati, da prideta, in na razpolago sem vama."

"Midva, Franc in jaz, se vam imava tisočkrat zahvaliti, gospod grof," pravi Albert. "Rešili ste naju iz velike zadrege, kajti baš sva bila na tem, da izumeva najoriginalnejši voz, in tedaj nama je došlo vaše prijazno povabilo."

"E, moj Bog, gospoda," odvrne grof, namignivši mladima gospodoma, naj sedeta, "da sta ostala tako dolgo v zadregi, tega je

GLAVNO ODGOVOR-NOST — Chester Lee je bil direktor Apollo 14 v okviru NASA. Vse odločitve in nadzor vse odprave na zemlji so bili njegova odgovornost in seveda tudi za sluga, ko je odprava uspela.

kriv neumni Pastrini; niti besedice mi ni zinil o tem, dasi je videl, kako sem samotni in moram želeči prilike, da se seznam s svojimi sosedi. Gotovo sta opazila, da sem takoj, ko sem izvedel, da vama morem biti na

kak način uslužen, z veseljem izrabil priliko in vama izročil svoj poklon."

Mlada popotnika se prikloneta. Franc ni mogel izpregovoriti še nobene besedice; odločil se ni še za nič, kajti grof ni pokazal

na noben način, da hoče vzbuditi spomin na njun prvi sestanek, ali želi, da ga vzbudi Franc, in ta je dvomil, ali naj namigne s kako besedico na preteklost, ali naj prepusti ves razvoj bodočnosti.

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

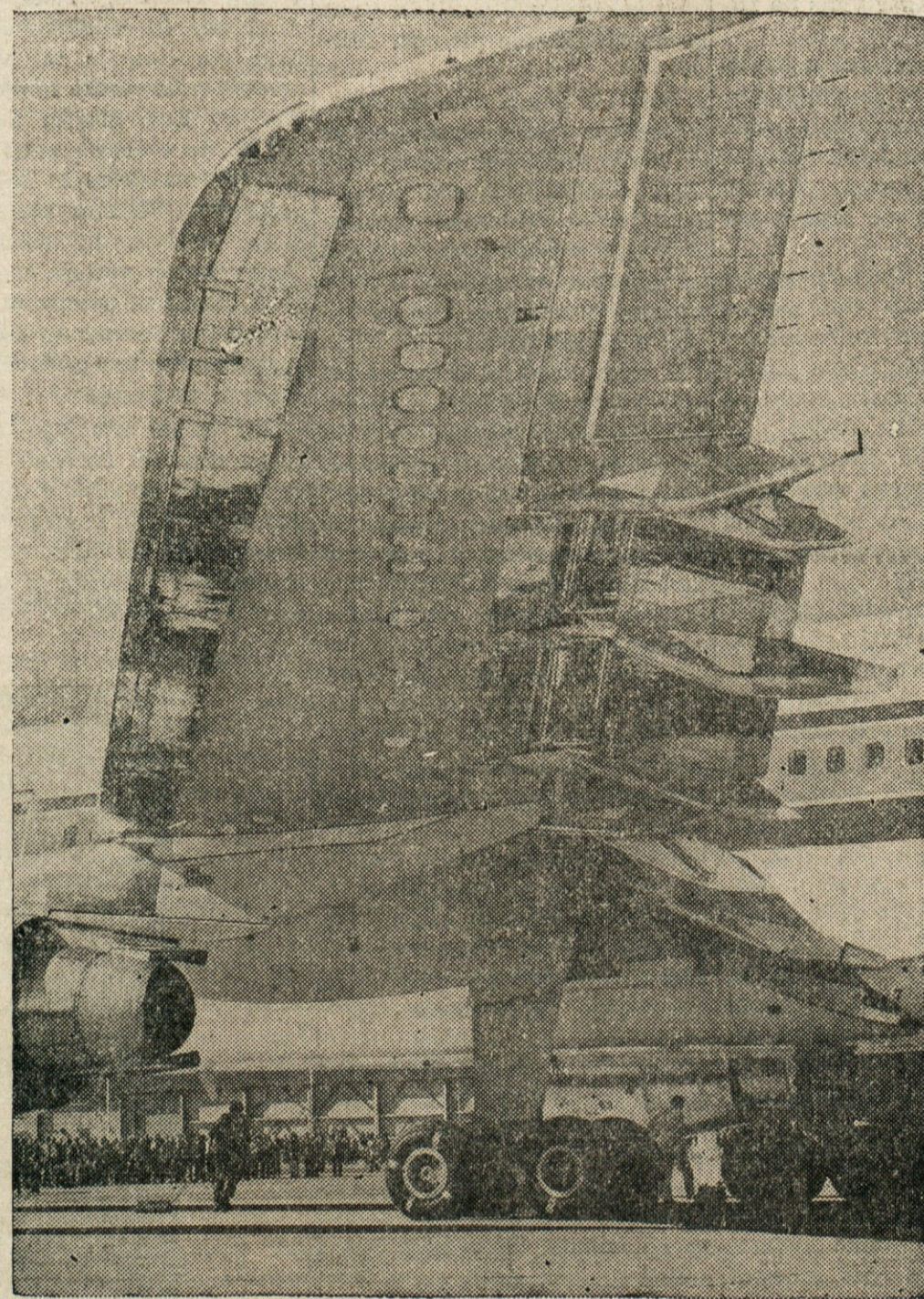
SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

NOVI ORJAK ZRAKA — Slika kaže novo TriStar 1-1011 jet potniško letalo družbe Lockheed, težko 200 ton, ki je sposobno ponesti 400 potnikov z brzino preko 600 milj na uro preko kontinentov in morij. Posebne pristajalne naprave z mogočnimi gumijastimi kolesi dovoljujejo komaj čuten pristane in vožnjo po tleh.